

вжтрѣ ся изсыпали на тѣзи не голѣмѣ земли. И наистинѣмъ явнѣно е да си прѣдстави чловѣкъ, додѣ не види съ очитѣ си, всичкѣтъ дивость и мрачность на грамаднѣйшѣтъ половинѣ отъ Чернѣ Горѣ, жылѣтъ канары (скалы) на които ся виждатъ да ся възвишаватъ до подѣ облачѣтъ. На всякъдѣ мъртвенность, по далеко отъ чловѣка нѣма ни бѣлѣтъ на животѣ. Върховѣтъ на тѣзи Ёстѣны, между които по знаменити сѣ на западѣ Сурманѣ и Ловченѣ, на сѣверѣ Търново и Домиторѣ, на юго-истокѣ Комѣ, стигатъ до 7000 фута надѣ поврхнинѣтъ на морето, а и равнинѣтъ ужѣ на Чернѣ Горѣ сѣ до 3500 фута надѣ морето.

Най голѣмата възвишенность на мѣстото ся пада по западнѣтъ граници и тя дѣли Чернѣ Горѣ отъ тѣснѣтъ нискѣ ивицѣ земли по край Адриатическото море. Четыри нахѣи, именно *Побори, Бранчи, Майны, Пастровичи*, които сѣ по тѣзи ивицѣ, между Шкодренското езеро и Адриатическото море, были пспърво въ свръскѣ съ Чернѣ Горѣ, отдавна вече сѣ минѣли въ рѣцѣтъ на Венецианѣтъ; имало само малка една часть земи въ Майнѣ, съ манастирътъ Станевичи, която была подѣ властѣтъ на Черногорскѣ владыка, като негова собственность, но на 1839-тѣ години владыката Петрѣ II продалѣ и неѣ на Австрѣи и тѣи Черногорцѣтъ были принудены да ся оттеглятъ съвършенно отъ морето. Тази каменита възвишенность ся снѣша по малко на кѣмъ Истокѣ и прави въ Бърдскѣтъ нахѣи нѣколко долины колко годѣ по плодородны, когато въ собствениѣ Чернѣ Горѣ образуватъ само малкы падинѣ, като дѣнища на Езера, както ся и мысли да сѣ были; тѣзи падинѣ, или по-добрѣ котловины, сѣ пълны съ дребны камѣне и само твърдѣ рѣдко, като Оазисы въ Африканскѣтъ пустѣи, ся срѣща въ тѣхѣ малко земица, дѣи Черногорцѣтъ могѣтъ да си посѣятъ нѣщичко.

При такѣвъ характерѣ на собствениѣ Чернѣ Горѣ, тази земя или по право този разбитѣй на парчета камѣкъ състави отъ само-себе си не пристѣпни твърдинѣ, въ коѣто отъ нѣкои страны не е възможно да ся промѣкне чловѣкъ, а отъ други е крайно опасно за завоевателя. Само на югѣ кѣмъ Шкодренското езеро и на истокѣ въ по-новѣтъ области на Чернѣ Горѣ е сграната по пристѣпна, тамо сѣ и ставали повечето битвы. Най высокѣтъ стѣны стигатъ до снѣжнѣтъ линѣи, и за туй даже прѣзъ юнѣ и юлѣ тѣ ся не освободяватъ отъ снѣгѣ.

Въ Чернѣ Горѣ нѣма ни една рѣка кѣмъ Адриатическото море всички текѣтъ отъ сѣверѣ на югѣ и стичатъ ся въ Шкодренското езеро. Туй езеро, лежи на Турскѣ земѣ, но има голѣмо значе-